

**Az osztrák, építészetért -és kultúráért átadásra kerülő Friedrich Kiesler-díj 2018-as
kitüntetettje a francia építész
YONA FRIEDMAN**

Courtesy Yona Friedman

A kitüntetés „Friedrich Kiesler kísérletező- és innovatív felfogásának és elméletének, a 'correlated arts'-nak megfelelő, az építészet és a kultúra területén nyújtott kimagasló teljesítményért” (*Kiesler-díj alapszabályok*) járó 55.000 Euró dotációjú díj, ami 2 évenként felváltva egyszer az osztrák állam-, egyszer Bécs városa által kerül átadásra.

A Friedrich Kiesler-díj 2018-as nemzetközi zsűrije Yona Friedman személyében „egy olyan építész óriást részesít elismerésében, aki több mint 60 évig tartó munkássága során nem ismert megalkuvást a precizitás terén, gondolkozásmódjában pedig vizionárius volt. Ezek kapcsán rendkívüli elismertségnek örvend egyaránt szakmájában és a karrierjüket jenleg építő szakemberek között is. Yona Friedman mai napig nagy hatással bír úgy mint a 'megvalósítható utópiák' építész, mint város-teoretikus, dizájnér és oktató.

Friedman koncepciói szorosan összefüggnek a szociális struktúrák dinamikájával és a felhasználók igényeinek megváltoztathatóságával. Ezek a témák - amiket munkájában kezdetektől fogva hangsúlyoz – egyre nagyobb teret nyernek napjainkban a migrációs folyamatokkal és a korunkban megjelenő egyfajta modern nomadizmussal. Saját életútjából (megtapasztalta a migráns létet) következik, hogy ötletei és mély elhivatottsága egy emberi építészet és társadalom iránt saját, egzisztenciális tapasztalatainak nyugszanak és emiatt munkássága politikainak is tekinthető.” (*részlet a zsűri indoklásából*)

Zsűritagok 2018-ban (balról jobbra:)

Fénykép: Sabine Hauswirth

Pedro Gadanho, MAAT igazgatója, Lisszabon

Rainer Fuchs, múmók főkurátora és igazgatóhelyettese, Bécs

Dame Julia Peyton-Jones, Global Senior Director, Galerie Thaddaeus Ropac, London

Germano Celant, Prada Alapítvány igazgatója, Milánó, Solomon R. Guggenheim Múzeum kurátora, New York (Hani Rashid, Friedrich Kiesler Alapítvány elnöke)

Angelika Fitz, Architekturzentrum Wien igazgatója (Peter Bogner, Friedrich Kiesler Alapítvány igazgatója)

Az építészetért- és kultúráért 2018-ban járó osztrák Friedrich Kiesler-díjat Gernot Blümel, Ausztria EU-ért, kultúráért-, művészetekért- és médiáért felelős minisztere adja át. A pontos időpont későbbiekben kerül bejelentésre.

Yona Friedman:

Yona Friedman 1923-ban született Budapesten. Először a Budapesti Műszaki Egyetemen tanult, ezt követően Izraelbe menekült, ahol tanulmányait folytatta és építészként első tapasztalatait is megszerezte. 1957-ben Párizsba költözik, ahol mai napig él és alkot.

1958-ban jelenik meg manifesztuma „L'Architecture Mobile” címmel, ami egyúttal a „Groupe d'etude d'architecture mobile” (GEAM) alapító dokumentuma is. Emellett koncepciókat készít városi terek kialakítására, mint pl. a „La Ville Spatiale”. Látnoki ötletei messze megelőzik korát és napjainkban ugyan másképp, de újra aktuálissá váltak. Friedman vendégprofesszorként különböző rangos intézményekben oktatott, úgymint a Massachusetts Institute of Technology, a Harvard University és a Princetown University. Munkái közé várostervezési modellek, elméleti esszék, (animációs) filmek tartoznak, amik több művészeti biennálén, úgymint a Documenta 11-en Kasselben (2002) is bemutatásra kerültek.

Eddigi Kiesler-díjasok:

Frank O. Gehry (1998) – Judith Barry (2000) – Cedric Price (2002) – Asymptote Architecture / Hani Rashid + Lise Anne Couture (2004) – Olafur Eliasson (2006) – Toyo Ito (2008) – Heimo Zobernig (2010) – Andrea Zittel (2012) – Bruce Nauman (2014) – Andrés Jaque (2016)

„Rendkívül boldognak érzem magam, hogy a Kiesler-díj idei kitüntetettje én vagyok. Egyúttal hálás vagyok az engem kiválasztó zsűrinek, hiszen ez az ötleteim általuk való elfogadását is jelzi. De a köszönet mellett nagy öröm számomra, hogy éppen a Kiesler Alapítvány ismeri el munkásságomat. Kiesler műveit publikációiból és a párizsi Centre Pompidou-ban megrendezett kiállítások megtekintéséből ismerem. Ezek kapcsán nagy tisztelője vagyok személyének és ötleteinek.

Kiesler munkásságát először a Szürrealisták kiállításán róla tartott bemutatón, illetve a kiállításról készült katalóguson keresztül ismertem meg, mielőtt még egyáltalán Párizsba kerültem volna. Ezt követően láttam az „Endless House“ modelleit és megértettem a mögötte rejlő elgondolást, amit nagyon hasonlóan tartottam azokhoz az ötleteimhez, amiken az idő tájt dolgoztam. Olyan kevés művész és építész volt abban az időben, aki szembe mert volna szállni a korra jellemző építészeti fő irányvonallal. Kiesler ezek egyike volt, és talán közülük a legelszántabb.

Hiszem, hogy az ötletek fontosabbak lehetnek mint az azok alapján létrejövő tárgyak maguk. Egy 2500 éves felfogás, amit gyakran elfelejtünk...”

– **Yona Friedman**

„Nagy örömömre szolgál, hogy a Kiesler-díj idei várományosának életműve ennyire összhangban van a díj névadójának jövőbeli irányt mutató munkásságával. Yona Friedman nemcsak egy építész innovatív ötletekkel, hanem korát messze meghaladó vizionárius is. Munkássága nem csak várostervező mérnököknek és építésznek szolgál fontos kiindulási pontként: a kortárs művészet szintén felfedezi művészi-poetikus minőségét. Fontossága a jelen számára meghatározó. Mivel életútja során megtapasztalta az elűzöttek sorsát, ennek kapcsán nagy fokú érzékenységre tett szert egy társadalomban gyűjthető egzisztenciális tapasztalatokról – politikai színezetet adva ezzel munkásságának.”

– **Gernot Blümel**, Ausztria EU-ért, művészetekért, kultúráért és médiumokért felelős minisztere

„Egyszerre meglepetés is meg nem is, hogy a Kiesler-díj idei kitüntetettje Yona Friedman, akinek tevékenysége amellett, hogy nagy hatást gyakorol, néhány aspektusában még mindig titkokat hordoz magában. Friedman életműve nagyszerűen és harmónikusan öleli át a művészetet, urbanizmust, építészetet, költészetet és tudományt – és ebből az okból kifolyólag nincs is megfelelőbb kitüntetés a világon páratlan, hatásában csak most megszilárduló munkássága elismeréseként, mint a Kiesler-díj.“

– **Hani Rashid**, *Friedrich Kiesler Alapítvány elnöke, Bécs /New York*

„Yona Friedman munkássága során újabb és újabb megoldásokat keresett az emberi együttélés formáira az urbánus környezetben. Fáradhatatlanul hozott létre különböző utópiákat(1958-ban megjelent „Architecture Mobile” manifesztum), amik jobb életkörülményeket biztosítanak az embereknek a szabadidő-társadalomban. Ötleteivel hihetetlen módon viszi tovább Friedman az építészet, kortárs művészetek, szociológia, ökológia és új médiumok területén azokat a gondolatokat, amikkel Friedrich Kiesler élete során foglalkozott. A 11. Kiesler-díjas világpolgárként folytatja és fejleszti tovább az emberiség azon fontos létkérdéseire adott lehetséges válaszokat, amik segítségével egy békés együttélés valósulhat meg egy túlnépesedett világban, - szem előtt tartva a már meglévő, urbánus környezetet.“

– **Peter Bogner**, *Friedrich Kiesler Alapítvány igazgatója*